

Rapport

Je was erbij dus je hoort erbij!

Rapport naar aanleiding van een klacht over de politie- eenheid Den Haag.

Oordeel

Op basis van het onderzoek is de Nationale ombudsman van oordeel dat de klacht over de politiechef van de eenheid Den Haag deels ongegrond, deels gegrond is.

Datum: 30 november 2015

Rapportnummer: 2015/164

Aanleiding

Verzoeker ging met zijn ouders naar een traditioneel Koerdisch feest op zaterdagavond 5 november 2011. Toen het feest was afgelopen moesten de aanwezigen de feestruimte verlaten. Buiten vond op de openbare weg een confrontatie plaats tussen een grote en een kleine groep Koerdische personen. Er waren in totaal zo'n 150 tot 200 personen bij betrokken. Om de openbare orde te kunnen handhaven, werd door de politie een linie gevormd. Vervolgens werd er met de korte wapenstok een tweetal charges uitgevoerd en werden tenslotte de diensthonden voor de linie geplaatst. Vervolgens werd verzoeker door een diensthond in zijn rechterarm gebeten.

Naar aanleiding van dit voorval diende verzoeker een klacht in bij de politiechef van de eenheid Den Haag. De politiechef onthield zich van het geven van een oordeel. Omdat verzoeker zich hier niet mee kon verenigen, verzocht hij de Nationale ombudsman om een onderzoek.

Onderzoek Nationale ombudsman

Verzoeker was het niet eens met het oordeel van de politiechef en verzocht de Nationale ombudsman de zaak te onderzoeken. De ombudsman stelde een onderzoek in en formuleerde de klacht als volgt:

Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaren van de politie eenheid Den Haag op 6 november 2011 disproportioneel geweld tegen hem hebben gebruikt door hem:

- met de korte wapenstok op zijn rug te slaan;
- door een diensthond te laten bijten, toen hij wegliep van de plaats waar hij zich na de vordering van de politie niet langer mocht ophouden.

Bevindingen

Op basis van de informatie die tijdens het onderzoek is verzameld, heeft de Nationale ombudsman het volgende beeld gekregen.

Op 6 november 2011 waren er feesten in een zalencentrum in Den Haag. Tijdens het feest waar verzoeker aanwezig was, is er een conflict geweest tussen twee groepen. Na middernacht is een deel van de ruziezoekers teruggekomen naar het zalencentrum om opnieuw de confrontatie aan te gaan. De politie is ter plaatse gekomen en heeft eerst geprobeerd om de groep en de feestgangers uit elkaar te halen. Daarna werd een grote groep personen gevorderd om weg te gaan onder de dreiging dat er anders geweld zou worden gebruikt. Omdat deze groep geen gevolg gaf aan de vordering, hebben politieambtenaren een linie gevormd en zich in beweging gezet. Door een aantal mensen werden politiemensen die deel uitmaakten van de linie geduwd en getrokken. Hondengeleider P. die zich achter de linie bevond, werd door de leidinggevende ter plaatse verzocht om ruimte te maken voor de linie. Omdat de groep bleef staan, werd met

gebruik van de korte wapenstok een korte charge uitgevoerd. Verzoeker is van deze korte charge getuige geweest en heeft aan de politieambtenaren in de linie zijn beveiligingspasje laten zien en vervolgens zelf ook klappen met de korte wapenstok gekregen. Terwijl verzoeker weg liep, werd door de politielinie een tweede charge uitgevoerd waarbij verzoeker, terwijl hij wegliep, wederom klappen kreeg met de korte wapenstok. Verzoeker liep hierop weg en kwam ten val. Hondengeleider P. bevond zich op ongeveer anderhalve meter afstand van verzoeker en liet zijn diensthond bewust los waardoor hij verzoeker kon bijten. Verzoeker zag deze politiehond op zich afkomen en werd daarop in zijn rechteronderarm gebeten en aangehouden.

1. Standpunt verzoeker

Verzoeker ging met zijn familie naar een traditioneel Koerdisch feest. Na afloop van het feest was verzoeker naar buiten gegaan. Hij zag buiten de feesthal mensen schreeuwen en slaan, hoorde de politie schreeuwen en zag dat de politie mensen sloeg. Verzoeker weet dat als de politie gaat schreeuwen, ze niet weten wie, wie is. Verzoeker wilde de situatie vermijden en trachtte daarom samen met drie andere jongens die hij niet kende, weer bij de feesthal naar binnen te gaan. Verzoeker moest echter van de organisator van het feest weer terug naar buiten.

Buiten zag verzoeker nog steeds politie staan. Verzoeker wist niet wat hij moest doen omdat hij niet meer naar binnen mocht. De politie agenten stonden op een rij en ze waren aan het slaan. Hij liet daarop aan een politieambtenaar zijn beveiligingspasje zien om aan te tonen dat hij aan de goede kant stond. Verzoeker hoopte daarmee te voorkomen dat ook hij door de politie zou worden geslagen. Verzoeker vroeg of de politieambtenaar hem kon doorlaten. Zijn auto stond achter de groep politieambtenaren en hij wilde daarom door deze groep politieambtenaren naar zijn auto gaan. Volgens verzoeker heeft hij de politie daarbij niet geduwd en heeft hij ook niemand aangeraakt omdat hij wist dat ze hem anders zouden slaan. Tot zijn verassing werd hij in reactie op het tonen van zijn pasje door een politieambtenaar met een korte wapenstok op zijn arm geslagen. Zijn pasje viel daarop op de grond. Toen verzoeker zijn pasje van de grond oppakte, sloeg de agent verzoeker vervolgens op diens rug. Verzoeker vroeg aan de politieambtenaar waarom hij hem sloeg. De politieambtenaar zei alleen "lopen, lopen".

Hierna liep verzoeker weg omdat hij pijn had aan zijn arm. Tijdens het weglopen werd hij direct door de politie achterna gelopen en daarbij weer op zijn rug geslagen. Verzoeker zag vijf minuten later dat zijn vader ook door een politieambtenaar werd geslagen. Verzoeker zei vervolgens tegen deze politieambtenaar dat hij normaal moest doen. Door de politie werd gezegd "doorlopen, lopen". Verzoeker werd vervolgens weer geslagen.

Hierop liep verzoeker hard weg en kwam bij een hek. Verzoeker liep vervolgens links een straat (steeg) in. Iedereen liep namelijk op dat moment die richting op. Verzoeker kon zich niet herinneren of iemand geroepen heeft dat hij geweld zou gaan gebruiken. Verzoeker was door de hele situatie in de war en had ook niets meegekregen van wat er

op dat moment om hem heen gebeurde. Op een gegeven moment voelde hij iets en viel op de grond. Verzoeker kwam overeind en op dat moment werd volgens verzoeker de politiehond op hem losgelaten. Volgens verzoeker was de hond niet aan de lijn maar liep hij los. Verzoeker zag de hond aankomen en was op dat moment bang dat de hond hem in zijn hoofd wilde gaan bijten. Vanuit een reflex hield hij zijn rechterarm voor zijn hoofd. Verzoeker werd daarop in de achterkant van zijn rechterarm gebeten. Een agent keek hem aan en deed niks. Hij zei tegen verzoeker dat hij op zijn buik moest gaan liggen. Verzoeker deed uit angst voor de hond net alsof hij dood was. Verzoeker denkt dat hij op enig moment even bewusteloos was. Hij voelde dat de hond losliet en weer ging bewegen. En toen beet de politiehond in verzoekers buik. Gelukkig had hij een traditionele Koerdische sjaal om zijn buik waardoor het letsel beperkt bleef. Verzoeker heeft een paar keer naar de politie geroepen of ze hem konden helpen maar de ze keken alleen maar toe en deden niets.

Volgens verzoeker zagen zijn ouders en zus vanaf een afstand dat de hond verzoeker beet. Zij wilden naar hem toe gaan. Verzoekers moeder en vader werden door de politie geslagen toen zij probeerden om bij verzoeker te komen die gewond op de grond lag. Een andere onbekende jongen wilde verzoeker ook helpen maar die werd door een andere politiehond in zijn kruis gebeten.

Volgens verzoeker heeft de politie een verhaal verzonnen en gezegd dat er met stenen zou zijn gegooid. Dat is volgens verzoeker niet waar. Volgens verzoeker liegt de politie en dat maakt verzoeker erg boos. Het geweld heeft niet (zoals door de hondengeleider wordt beweerd) voor de deur van de feesthal plaatsgevonden maar in de steeg.

Verzoeker stelt zich op het standpunt dat de reactie van de politie overdreven was. Het was allemaal niet nodig geweest. Verzoeker heeft in de periode na het incident van andere personen gehoord dat eerder op de avond door de bewaking van de feesthal aan een aantal mensen de toegang was geweigerd omdat deze mensen niet hadden betaald voor de toegang. Deze groep personen had vervolgens aangekondigd dat ze tussen 00:00 uur en 00:30 uur terug zouden komen.

Volgens de raadsman van verzoeker zouden de verbalisanten hebben gezien dat een van de personen (die stenen zou hebben gegooid) gekleed was in een spijkerbroek en een glimmende zwarte jas droeg en dat een aantal andere personen eveneens gekleed was in zwarte jassen en spijkerbroeken. Er was sprake van een chaos. Ten overstaan van de rechter-commissaris zou politieambtenaar P. hebben verklaard dat verzoeker zich qua uiterlijk niet onderscheidde van de andere aanwezigen.

Volgens de raadsman achtte de politierechter de verklaring van verzoeker aannemelijk en ging ervan uit dat verzoeker niet betrokken was geweest bij de ordeverstoring.

Volgens de raadsman mag van de politiehond alleen gebruik worden gemaakt wanneer het beoogde doel niet op een andere wijze of met een minder ingrijpend middel kan worden bereikt. De inzet moet absoluut noodzakelijk zijn en in overeenstemming met de ernst van het feit of de aard van de bedreiging. Een hond is een zeer zwaar wapen dat ernstige verwondingen kan toebrengen. Verzoeker vormde geen concreet gevaar voor de hondengeleider P. noch voor zijn collega's.

Op 19 juli 2013 werd verzoeker door de politierechter van de rechtbank Den Haag vrijgesproken van het hem tenlastegelegde niet opvolgen ambtelijk bevel/vordering (artikel 184 Wetboek van Strafrecht).

2. Getuigenverklaringen

Tijdens het strafrechtelijk onderzoek werden twee getuigen A. en B. door de rechter-commissaris gehoord. Zij waren destijds in de nacht van zaterdag 5 november 2011 op zondag 6 november 2011 als beveiligers bij het Koerdische feest werkzaam geweest. Aan het begin van de avond was binnen in de feestzaal ruzie geweest. Deze personen gingen op een gegeven moment naar buiten. Verzoeker was daar volgens B. niet bij betrokken.

A. stond bij de deur als beveiligers. Rond 00:00 uur, was het feest al op zijn eind. Buiten was er een opstootje tussen twee groepjes. De eigenaar van de feestzaal belde de politie. Iedereen moest op last van de politie de feestzaal verlaten. B. zag dat een man uit een van de groepen tegen een politieauto trapte. Deze man werd door de politie aangehouden. Heel veel mensen gingen zich ermee bemoeien. Er kwam een politieauto met honden ter plaatse. Op zeker moment vormden de politiemensen een linie en begonnen iedereen te slaan. Een collega beveiligers kreeg ook een paar klappen tot hij zich als beveiligers legitimeerde, aldus B.

Op een gegeven moment kwam het laatste groepje mensen uit de feestzaal naar buiten. Daar was verzoeker ook bij en A. gaf aan dat verzoekers familie als laatste naar buiten kwam. Volgens A. en B. had verzoeker zijn beveiligingspasje aan de politie laten zien. A. gaf aan dat verzoeker niet agressief was maar juist heel bang. Volgens A. hadden de politieambtenaren verzoeker geduwd bij de deur toen hij naar buiten liep.

Volgens B. rende verzoeker weg en liep hij verder. Op een gegeven moment werd de hond op verzoeker losgelaten en werd hij gebeten. B. heeft die avond niet gezien dat verzoeker zich agressief had gedragen jegens de politie. Volgens B. zat verzoeker niet bij het groepje relschoppers en is hij ook niet met opgeheven armen en op agressieve wijze op de linie afgelopen. B. heeft niet gehoord dat de hondengeleider een waarschuwing zou hebben gegeven voordat de hond werd losgelaten.

Getuige X

Getuige X verklaarde dat hij in het zalencentrum aan de U-sstraat een familiefeest had gevierd. Dat feest stond los van het Koerdische feest. Omstreeks 00:10 uur wilde X met zijn ouders het zalencentrum verlaten. Hij zag buiten een aantal personen in feestkleding de hoek om komen. Kort daarop kwamen er nog meer personen de hoek om rennen. Hij zag een groep van ongeveer zeven politieambtenaren tussen de personen die aan het rennen waren. Bij de toegangsdeur stonden al veel mensen die weer naar binnen wilden. X zag een politieambtenaar op zich afkomen en hoorde hem "naar binnen, naar binnen" schreeuwen. X werd door deze politieambtenaar met een korte wapenstok meerdere keren op zijn linker bovenarm geslagen. X kon niet weg maar werd toch geslagen.

3. Verklaringen politie ambtenaren M., S. en D.

Op 6 november 2011 hoorden politieambtenaren M., S. en D. omstreeks 00:10 uur van de Centrale Meldkamer dat een politie eenheid naar de U. straat werd gestuurd waar bij een zalencentrum een grote vechtpartij tussen 20 personen gaande zou zijn.

Politieambtenaren S. en D. waren al eerder op de avond naar deze locatie gestuurd omdat er wanordelijkheden waren. Ter plaatse gekomen, hoorden ze van een beveiligder dat er een feest was geweest in het zalencentrum dat was geëindigd. De aanwezige personen zouden met elkaar hebben gevochten. Inzittenden van een auto zouden hebben gevochten met een groepje personen dat nog voor de ingang van het zalencentrum stond.

M. zag dat er voor het zalencentrum een grote groep mensen aanwezig was die uit ongeveer 150 tot 200 personen bestond. M. vorderde de kleine groep om de U. straat te verlaten. M. zag dat een aantal mannen uit de grote groep heel boos was en wild gebarend en schreeuwend naar de kleine groep toe kwam lopen. M. zag dat deze mannen door politiecollega's werden tegengehouden en weggeduwd om een nieuwe vechtpartij te voorkomen. Het scheiden van de twee groepen werd bemoeilijkt omdat de beide groepen telkens om de politieambtenaren heen probeerden te lopen en de agressie van de personen zich ook tegen de politieambtenaren begon te richten. Op het moment waarop steeds meer mensen uit de grote groep zich met het conflict begonnen te bemoeien, gaf M. aan de aanwezige politieambtenaren het commando om een linie te vormen. M. vorderde de groep dat zij de U. straat moesten verlaten omdat er anders geweld zou worden gebruikt. De groep gaf aan deze vordering geen gevolg. Hierop vorderde M. voor de tweede maal dat de groep zich diende te verwijderen. Van een collega hoorde M. dat er door personen uit de groep onder andere een deuk in een politieauto zou zijn geschopt. Hierop gaf M. aan de linie het commando om zich in beweging te zetten en de groep in de richting van de M. straat te bewegen. Meerdere personen uit de groep begonnen zich te verzetten en tegen politieambtenaren te duwen. Hierop verzocht M. een hondengeleider om met zijn diensthond ruimte te maken voor de linie. De groep bleef echter staan waarop M. de linie opdracht gaf om een korte charge uit te voeren. De groep rende weg maar vervolgens keerden meerdere personen opgefokt en agressief weer terug en namen een vechthouding aan. Hierop gaf M. aan de linie het commando om een tweede charge uit te voeren. Hierna rende de groep weg in de richting van de M. straat. M. zag dat de charge stopte op de kruising van de U. straat met de M. straat en dat daar de linie werd hersteld. Vervolgens kwam een groep van ongeveer 10 tot 15 mannen teruglopen. Deze groep gooide flessen, blikjes, stenen en andere voorwerpen naar M. en de linie. M zag dat een aantal hondengeleiders met hun hond naar deze groep liepen om de verdachten aan te houden en het geweld in hun richting te doen stoppen. Hierna stopte het geweld in de richting van de politie en keerde de rust weer terug op straat.

Proces-verbaal van politieambtenaar H.

Naar aanleiding van de actie van de politie werden de afzonderlijke processen-verbaal door politieambtenaar H. kort in één proces-verbaal weergegeven. In dit proces-verbaal relaas staat dat verzoeker middels inzet van een diensthond werd aangehouden voor openlijke geweldpleging tegen de politie. Verzoeker probeerde volgens H. middels gebruikmaking van geweld door de linie te breken. Er was door verschillende politieambtenaren gezien dat verzoeker meerdere malen niet luisterde naar vorderingen zich te verwijderen en dat verzoeker meerdere malen agressief de confrontatie opzocht met verschillende opsporingsambtenaren van de linie. Er is daadwerkelijk gebleken dat de verdachte opsporingsambtenaren duwde en zo trachtte de linie te doorbreken, aldus H.

4. Verklaringen van betrokken politieambtenaar P.

Politieambtenaar P. heeft van het incident verslag gedaan in zijn proces-verbaal van aanhouding, een aanvullend proces-verbaal van bevindingen, een geweldmelding en tenslotte een getuigenverklaring die hij heeft afgelegd bij de rechter-commissaris. Samengevat heeft P. het volgende verklaard.

Toen P. en zijn collega hondengeleiders arriveerden, troffen zij een grote groep mensen aan en het was rommelig. Hier en daar werd er gevochten, getrokken en geduwd. P. had verzoeker al vanaf het moment waarop hij ter plaatse kwam voor de ingang van de feesthal zien staan. Verzoeker maakte deel uit van een groep van 20 personen die gekleed was in traditionele kledij. P. haalde zijn diensthond uit de auto. Hij zag dat er een vechtpartij gaande was en dat zijn collega's een persoon wilden aanhouden die een deuk had geschopt in een politieauto. Deze aanhouding werd belet door meerdere mensen en de sfeer richting de politie werd zeer agressief. Hierna werd door de leidinggevende ter plaatse meerdere malen gevorderd dat men zich moest verwijderen en dat er anders geweld zou worden gebruikt. P. had zelf ook een aantal keer geroepen dat iedereen weg moest. Volgens P. was verzoeker aan het duwen. Verzoeker was recalcitrant bij de linie en dat bleef hij de hele tijd gedurende de rel. P. weet zeker dat verzoeker erbij was. Er stonden ongeveer tussen de 100 en 150 mensen. P. nam met zijn diensthond plaats achter de inmiddels geformeerde linie politieambtenaren. P. zag en hoorde dat verzoeker meerdere keren werd gevorderd om zich te verwijderen. P. bevond zich op dat moment achter de linie en zag dat verzoeker meerdere duwen kreeg van de politieagenten in de linie en dat hij aldoor terugduwde en niet weg wenste te gaan. Hierna werd door de dienstdoende leidinggevende ter plaatse meerdere malen en op niet mis te verstane wijze gevorderd dat zij zich dienden te verwijderen en dat er anders geweld zou worden gebruikt. Inmiddels werden er door de aanwezige politieambtenaren charges uitgevoerd met de (korte) wapenstok. Dit had deels effect.

Ter hoogte van de kruising M straat en de U straat werd er wederom een charge uitgevoerd. Na een nieuwe vordering van M. kwam een groep van ongeveer 20 relschoppers weer op de linie afgelopen. P. zag dat verzoeker met zijn handen

omhoog richting de linie rende, kennelijk met de bedoeling om te gaan slaan. P. zag dat verzoeker tegen politieambtenaren aan het duwen was en dat deze politieambtenaren de linie niet konden houden, voornamelijk door toedoen van verzoeker. P. zag dat een collega aan verzoeker een klap gaf met de korte wapenstok. P. zag dat verzoeker weer terugkwam naar de linie. Door het gedrag van verzoeker bleef er volgens P. een dreiging ontstaan en bleef de situatie gespannen. De druk werd op dat moment te groot voor het aanwezige politiepersoneel. Om de spanning te breken en de druk op de collega's te verminderen, rende P. luid schreeuwend: "Wegwezen hier of de hond wordt ingezet." naar verzoeker. Omdat verzoeker geen gehoor gaf aan deze waarschuwing liet P. de lijn los waardoor zijn diensthond verzoeker in zijn rechterarm kon bijten. Volgens P. bevond verzoeker zich op dat moment op een afstand van ongeveer anderhalve meter en heeft zijn hond verzoeker een seconde of zes/zeven vastgehouden.

Toen heeft P. zijn hond middels een commando opdracht gegeven om verzoeker los te laten. Zijn diensthond wilde nog in de buik van verzoeker bijten maar P. zorgde ervoor dit niet lukte. P. gaf het commando los in combinatie met het pakken van zijn halsband, zodat hij gelijk controle had over de hond.

Mede door de inzet van de diensthond rende de overgebleven groep van ongeveer 40 tot 50 personen weg. Op dat moment zagen en hoorden P. en zijn collega's dat er door verschillende reischoppers stenen en stukken hout en een vuilnisbak naar hen werden gegooid. Hierop werd er weer een charge verricht.

Volgens P. zet je een hond pas in als je een aanhouding wilt verrichten. De linie had geen effect op verzoeker. P. kwam tot de beslissing om zijn hond ruimte te geven omdat er was gevorderd, er was geduwd en er zonder effect een wapenstok was gebruikt. Je gaat dan over tot het gebruik van een zwaarder middel, aldus P.

5. Standpunt politiechef

Op 23 oktober 2012 diende verzoeker via zijn advocaat een klacht in over het politieoptreden dat op 6 november 2011 had plaatsgevonden. De interne behandeling van de klacht van verzoeker was aanvankelijk opgeschort omdat zijn zaak nog aan de politierechter zou worden voorgelegd. Nadat de politierechter verzoeker had vrijgesproken, werd op 6 september 2013 de klachtenprocedure weer voortgezet. De politiechef verwees naar het sepotbesluit van de hoofdofficier van justitie.

6. Advies politieklachtencommissie

De politieklachtencommissie overwoog dat het door de politie gebruikte geweld gefaseerd was opgebouwd en het doel, het herstellen van de openbare orde, gezien het agressieve gedrag en het toenemende geweld van de groep personen alleen door het gebruik van zwaardere middelen kon worden bereikt.

Volgens de politieklachtencommissie heeft de officier van justitie om hem moverende redenen verzoeker niet openlijke geweldpleging (artikel 141 Wetboek van Strafrecht) ten

laste gelegd. De politieklachtencommissie kon de lezingen van verzoeker en de betrokken politieambtenaar P. ten opzichte van elkaar niet plaatsen en sloot niet uit dat er mogelijk sprake is geweest van een persoonsverwisseling. Op grond van deze overwegingen adviseerde de politieklachtencommissie de politiechef om zich ten aanzien van de klacht over de inzet van de diensthond te onthouden van het geven van een oordeel. De politiechef nam dit advies over.

7. Standpunt van de hoofdofficier van justitie

De aangifte die verzoeker tegen de politie had gedaan, werd door de hoofdofficier van justitie geseponneerd. De hoofdofficier zag geen aanleiding om te twifelen aan de verklaringen van de politieambtenaren en hechtte daar meer waarde aan dan aan de verklaring van verzoeker. Hij achtte, gelet op de situatie en het gedrag van verzoeker, het door de hondengeleider P. aangewende geweld proportioneel, subsidiair en rechtmatig.

Beoordeling

Ten aanzien van het gebruik van de korte wapenstok

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op lichamelijke integriteit is een grondrecht dat door de Grondwet en internationale verdragen wordt beschermd (zie Achtergrond, onder 1). Het gebruik van geweld tegen personen betekent een inbreuk op dit grondrecht. Een politieambtenaar die in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening is, is echter bevoegd (fysiek) geweld te gebruiken wanneer dit noodzakelijk is en een minder ingrijpend middel niet voor handen is (zie Achtergrond, onder 3). Aan het gebruik van geweld dient zo mogelijk een waarschuwing vooraf te gaan.

Gelet op de consistente verklaringen van verzoeker, acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat verzoeker op het moment waarop de eerste charge werd uitgevoerd naar buiten kwam en niet eerder buiten was geweest. Verder acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat verzoeker in de, wellicht naïeve, veronderstelling verkeerde dat zijn beveiligingspasje pasje hem zou vrijwaren van politiegeweld. Als toevallige passant kwam hij na het verlaten van de feestzaal terecht in een chaotische situatie waarin de politie bezig was om de openbare orde met gebruikmaking van geweld te handhaven. Dat de politie daarbij de korte wapenstok hanteerde, kan de Nationale ombudsman begrijpen. Onder dergelijke omstandigheden is het als gevolg van de hectiek en de onoverzichtelijkheid van de situatie begrijpelijk dat de politie niet altijd de tijd en ruimte heeft om de goeden van de kwaden te onderscheiden en dienovereenkomstig te handelen. Onder dergelijke omstandigheden kun je je, als toevallig aanwezige burger het beste zo snel mogelijk verwijderen van de plaats waar de politie met gebruikmaking van geweld de orde aan het handhaven is. En in dit geval had verzoeker er beter aan gedaan af te zien van zijn voornemen om dwars door de linie politieambtenaren naar zijn auto te gaan. Dat verzoeker buiten het conflict stond en zijn gedrag, het tonen van zijn

beveiligers pas goed bedoeld was en het uiten van zijn ongenoegen over de klappen die hij en later zijn vader met de korte wapenstok kreeg begrijpelijk is, doet daar niet aan af. Gelet op de gefaseerde opbouw van het politieoptreden dat begon met het vorderen van de groep mensen om zich in een bepaalde richting te verwijderen en vervolgens, toen daar geen gehoor aan werd gegeven, overging in het met gebruikmaking van geweld onder dwang verwijderen van een groep mensen, is de Nationale ombudsman van oordeel dat de klappen die verzoeker met de wapenstok kreeg in het licht van de omstandigheden niet onbegrijpelijk zijn en als een onfortuinlijk gevolg moeten worden beschouwd. Daarmee is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie op dit punt niet heeft gehandeld in strijd met het vereiste dat grondrechten moeten worden gerespecteerd, te weten het recht op lichamelijke integriteit.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Ten aanzien van de inzet van de diensthond

Het vereiste van professionaliteit houdt in dat de overheid er voor zorgt dat haar medewerkers volgens hun professionele normen werken. De burger mag van hen bijzondere deskundigheid verwachten. Dit vereiste brengt met zich mee dat een politieambtenaar op een professionele manier handelt bij het inzetten van een diensthond.

Op basis van de bevindingen acht de Nationale ombudsman het gelet op de grote groep personen, de chaos, het kunstlicht en het gegeven dat er die nacht op de locatie van de openbare orde verstoring meerdere mensen traditionele Koerdische kleding droegen, de consistente verklaringen van verzoeker en twee getuigenverklaringen die bij de rechter-commissaris zijn afgelegd, aannemelijk dat verzoeker niet behoorde tot de groep personen die bij het conflict betrokken was.

Politieambtenaar H. heeft in zijn proces-verbaal opgenomen dat verzoeker middels gebruikmaking van geweld door de linie probeerde te breken terwijl politieambtenaar P. het er in zijn proces-verbaal over heeft dat hij zag dat verzoeker met zijn handen omhoog richting de linie rende, kennelijk met de bedoeling om te gaan slaan en daarnaast zou hebben geduwd. Van daadwerkelijk geweld, zoals door H. wordt geïmpliceerd en door P. werd verondersteld, is echter niet gebleken. Uit de informatie die de politiechef aan de Nationale ombudsman heeft verstrekt, blijkt verder niet dat de andere politieambtenaren over verzoekers aandeel in de openbare orde verstoring hebben verklaard.

Verder weegt de Nationale ombudsman mee dat de officier van justitie verzoeker geen openlijke geweldpleging ten laste heeft gelegd en dat verzoeker door de politierechter is vrijgesproken van het ten laste gelegde niet opvolgen van een ambtelijk bevel/vordering.

Dan blijft over de vraag of het behoorlijk was om de politiehond tegen verzoeker in te zetten. Uit de verklaringen van politieambtenaar P. komt naar voren dat verzoeker aan het duwen zou zijn geweest en met zijn handen in de lucht naar de linie zou zijn gerend 'kennelijk met de bedoeling te gaan slaan'. Uit niets blijkt dat verzoeker, behoudens duwen, daadwerkelijk fysiek geweld heeft gebruikt tegen de politie of derden of met

voorwerpen naar de politie zou hebben gegooid. Hoewel de Nationale ombudsman hiervoor heeft geoordeeld dat het gebruik van de wapenstok tegen verzoeker onder de gegeven omstandigheden behoorlijk was, is hij van oordeel dat politieambtenaar P. niet tot het doelbewust laten bijten van de diensthond had mogen overgaan aangezien dit tot ernstig letsel kan leiden. De gedragingen van verzoeker kunnen het gebruik van de diensthond om hem aan te houden, naar het oordeel van de Nationale ombudsman niet rechtvaardigen. Het zou anders zijn geweest als verzoeker zichzelf in de buurt van de diensthond zou hebben gebracht of tijdens de charge opzettelijk was blijven stilstaan. Onder die omstandigheden zou verzoeker het, evenals bij het gebruik van de korte wapenstok, aan zichzelf te wijten hebben gehad dat hij gebeten werd door een diensthond. Daarvan was in het onderhavige geval echter geen sprake nu hij juist wegrende en daarbij ten val kwam.

Alles in onderlinge samenhang beschouwd, is de Nationale ombudsman van oordeel dat politieambtenaar P. niet professioneel heeft gehandeld door zijn diensthond zodanig in te zetten dat verzoeker tot tweemaal toe kon worden gebeten.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de regionale politie-eenheid Den Haag, die wordt aangemerkt als een gedraging van de politiechef van de Eenheid Den Haag, is:

- niet gegrond voor wat betreft het gebruik van de wapenstok;
- gegrond voor wat betreft de inzet van de diensthond wegens schending van het vereiste van professionaliteit.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

Achtergrond

1. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

2. Wetboek van Strafrecht

Artikel 141, eerste lid

"Zij die openlijk in vereniging geweld plegen tegen personen of goederen, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden of geldboete van de vierde categorie."

3. Politiewet 1993

Artikel 8, eerste lid

"De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."

4. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de buitengewoon opsporingsambtenaar

Artikel 15

- "1. Het inzetten van een politie-surveillancehond is slechts geoorloofd onder het direct en voortdurend toezicht van een geleider bij:
 - a. de surveillancedienst, en
 - b. het optreden van de mobiele eenheid na toestemming van het bevoegd gezag.
2. Het inzetten van een AOE-hond is slechts geoorloofd onder het direct en voortdurend toezicht van een geleider bij het, na toestemming van het bevoegd gezag, optreden van een AOE of een bijstandseenheid als bedoeld in artikel 60 van de Politiewet 1993.
3. De geleider dient in het bezit te zijn van een krachtens artikel 49, eerste lid, van de Politiewet 1993 vastgesteld certificaat."